

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 24/2022
15.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године, у седници одржаној 15.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 716/18 од 19.04.2018. године у делу којим је усвојен тужбени захтев и у делу о трошковима поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 35.900,00 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 716/18 од 19.04.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је повучена тужба тужиоца у делу тужбеног захтева за исплату разлике зараде за период од јануара до априла 2013. године. Ставовима другим и трећим изреке, је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име разлике зараде за период од 09.05.2011. године до 31.12.2012. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је наведено у изреци пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 91.600,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године (услед очигледне погрешке у писању наведено Гж1 1535/18 од 09.07.2017. године), ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца, а усвојена жалба туженог и преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име разлике зараде за период од 09.05.2011.године

до 31.12.2012.године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, како је наведено у изреци, и на име трошкова поступка износ од 91.600,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 10.390,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је благовремено поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 1120/19 од 20.02.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године тако што је одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Новом Саду П1 716/18 од 19.04.2018. године у делу којим је усвојен тужбени захтев и у делу о трошковима поступка. Ставом другим изреке, обавезао је туженог да тужиоцу на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 35.900,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 6148/20 од 27.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба туженог и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 1120/19 од 20.02.2020. године повређено право подносиоца жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 1120/19 од 20.02.2020. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против другостепене пресуде (услед очигледне омашке у писању наведено пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године, уместо пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1535/18 од 09.07.2018. године).

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. така 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог у периоду од 01.06.2006. године до 30.06.2013. године, када му је на основу споразума престао радни однос код туженог. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма предвиђена је обавеза туженог да као послодавац изврши једнократно трајно повећање зараде запосленог у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ АД Нови Сад, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује у складу са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Преузимање „НИС“ АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџерима прве и друге групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора

туженог. У даљем периоду тужени је запосленима уклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период (09.05.2011. године – 31.12.2012. године), према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике за наведени период између зараде која је тужиоцу исплаћена и зараде која би била исплаћена уз увећање од 15% на основну зараду, у појединачним месечним износима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан јер је социјални програм општи акт који уређује права и обавезе из радног односа и примењује се непосредно, а тужени није испунио своју обавезу преузету закључивањем Социјалног програма јер није увећао зараду запослених трајно за све време важења наведеног програма.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев с образложењем да Социјални програм закључен 17.06.2008. године нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује и стим у вези нема дејство на потраживање запосленог у вези са радним односом, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорност запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мере и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба у поступку власничких промена.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда Врховни касациони суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење

послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. За први месец пословања по потписивању социјалног програма тужени је наведену обавезу у целости испунио (април 2011. године), али не и за преостали период до истека времена важења Социјалног програма (закључно са децембром 2012. године).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни касациони суд је прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Стога је тужилац овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашењем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма (09.05.2011. године – 31.12.2012. године).

Следом изнетог, тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Зато је ревизијски суд преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу, као и одлуку о трошковима првостепеног поступка који су правилно одмерени и досуђени тужиоцу на основу правилне примене одредаба чланова 153. и 154. ЗПП, као и одредаба Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужиоцу на основу чланова 165. став 2. и 163. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП припада тражена накнада трошкова ревизијског поступка и то: на име састава ревизије 12.000,00 динара, чија је висина одмерена према опредељеном захтеву тужиоца (члан 163. став 2. ЗПП) у складу са Адвокатском Тарифом важећом у време предузимања те парничне радње, и судске таксе на ревизију 9.560,00 динара и на ревизијску одлуку 14.340,00 динара у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

Приликом доношења одлуке Врховни касациони суд је имао у виду да очигледну погрешку у писању другостепене одлуке (у заглављу је као година доношења означена 2017., уместо 2018. како правилно треба да буде означено) другостепени суд може исправити посебним решењем на основу члана 362. ЗПП, уз доставу странкама овереног преписа решења.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић